

Biblická čtení:

Jeremjáš 14, 7-9.19-22: „Jestliže mluvím proti nám naše nepravosti, jednej, Hospodine, pro své jméno. Mnohokrát jsme se odvrátili, hřešili jsme proti tobě. Naděje Izraele, jeho spasiteli v čase soužení! Proč jsi v zemi jako host, jak pocestný, který se zdrží jen přes noc? Proč jsi jak zdrcený člověk, jak bohatýr, který není s to spasit? Ty jsi, Hospodine, uprostřed nás a nazývají nás tvým jménem. Nežříkej se nás!“

„Což jsi opravdu zavrhl Judu? Tvá duše si zprotivila Sijón? Proč nás biješ, což pro nás není uzdravení? S nadějí jsme vyhlíželi pokoj, ale nic dobrého nepřichází, čas uzdravení, a hle, předěšení. Hospodine, uznáváme svou svévoli, i nepravost svých otců, hřešili jsme proti tobě. Neodmítej nás však pro své jméno, nenech zhanobit trůn své slávy. Rozpomeň se a neruš svou smlouvu s námi. Což jsou mezi přeludy pronárodů ti, kdo by mohli dát déšť? Což nebesa vydávají deště? Nejsi to ty sám, Hospodine, náš Bože? Skládáme naději v tebe, neboť ty konáš všechny tyto věci!“

2.List Timoteovi 4, 6-8.16-18: Neboť já již budu obětován, přišel čas mého odchodu. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřík spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce. A nejen mně, nýbrž všem, kdo s láskou vyhlížejí jeho příchod.

Při mé první obhajobě nikdo při mně nebyl, všichni mě opustili. Kéž jim to Bůh nepočítá! Pán však při mně stál a dal mi sílu, abych mohl dovršit zvěstování evangelia, a slyšeli je všichni pohané; a byl jsem vysvobozen ze lví tlamy. Pán mě vysvobodí ze všeho zlého a zachová pro své nebeské království. Jemu patří sláva na věky věků, amen.

Lukáš 18, 9-14: O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník. Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník. Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám.‘ Avšak celník stál docela vzadu a neodvážil se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: ‚Bože, slituj se nade mnou hříšným.‘ Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Křesťané jako oddělený lid

Farizej jako pokrytec, nepoctivý člověk, tak to vnímáme my, kdo ještě slovo farizej známe, ale je to historicky nepřiměřené.

Farizeus je vlastně čestné pojmenování pro opravdové židy, kteří striktně (pečlivě) dodržovali Zákon. To znamenalo, že se od zbytku společnosti oddělovali. Ne proto, že by byli namyšlení a povyšovali se, ale protože dodržování zákona znamenalo také dodržovat předpisy o čistotě: nestýkat se s hříšníky, nepodat ruku tomu, koho dobře neznám, nejíst s někým, kdo předpisy nedodržuje. Takže to bylo hned vidět. (Dnes se mezi znalci míní, že Ježíš byl sám farizej.)

Historicky se farizejové utvářeli ve vyhnanství, když postupně nahradili kněze, kteří byli buď zabiti, ale také nebylo kde sloužit, protože chrám ve vyhnanství neměli a ten v Jeruzalému byl zničen.

Po návratu z vyhnanství do Palestiny se vypracovali v uznávanou elitu židovského národa. Pomáhali jako kazatelé, laičtí učitelé, znalci, kteří se zabývali Písmem – vykládali, kázali, soudili, radili lidem – imponovali svou náboženskou opravdovostí.

Vedle toho se živilí svou prací, obvykle jako řemeslníci, což bylo ostatním lidem také přinejmenším sympatické.

Na rozdíl od celníků, kteří si sice žili ve vatě, ale svůj úspěch získávali vybíráním cel, poplatků, daní nejen pro římskou vládu, ale pro sebe. Jak moc si vybrali, nechávali Římané na nich. I dnes se nám stává, že se na bohaté lidi díváme s podezřením, že své bohatství nejspíše získali nějakým ne zcela poctivým způsobem. A současně také mnohým lidem nevadí, jak k penězům přijdou, nepřemýšlejí, je-li to poctivým způsobem, hlavně když to bude rychle a bezpracně.

I křesťanům se může stát, že se na farizeje dívají jako na povýšené pokrytce, ale celníka vnímají pozitivně. Pozor na to!

Synagoga se stala místem společné modlitby, lidé se znali a věděli, že se na sebe mohou spolehnout. Takže do synagogy se nechodilo pro nějakou soukromou potřebu, k tomu sloužila individuální osobní pobožnost, o které jsme dnes četli. Oba zřejmě potřebovali nějaké ospravedlnění. Tak to má fungovat i v našem sboru.

Ospravedlnění, spravedlnost zase vnímáme jinak než ve starověku. O své vlastní spravedlnosti člověk soudí vlastně sám. Jak se posuzují ve vlastních očích, případně jak vypadám v očích lidí kolem mne. Tehdy však šlo o to, jak dopadám v Božích očích. Proto ti dva přišli do synagogy. Výsledkem jejich modlitby bylo, co s celníkem a farizejem udělá Bůh. S farizejem se nic nestalo, zato s celníkem ano. Celník vidí svou vinu, farizej ne. Člověk nemůže být ospravedlněn, když svou vinu nevidí, necítí. Křesťan se má neustále ptát: „Jak mám žít podle Boží vůle, abych mohl obstát v Božích očích.“

Celník se lekl své viny. To se musí stát i s námi.

Každý člověk může prožít, že se své viny lekne. Očištění není vidět, ale je vždycky možné. To je velká naděje křesťanského náboženství. Proto se učme neodsuzovat nikoho. Do lidí nevidíme.

Oddělenost – v čem se má křesťan oddělovat? Zakázat si o někom jiném soudit, že je darebák. I darebák se může v každé chvíli napravit. A zázrak odpuštění nemá nikdo ve své moci. A my s odpuštěním musíme počítat u druhých, máme-li mít naději, že i nám může být odpuštěno.